

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ SETMANAL | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT | DIVENDRES 23 D'OCTUBRE DE 2020 | Número 97

PÀG. 5 | SEMINARI INTERDIOCESÀ
Armand Puig, nou rector

PÀG. 14 | RICARD COSTA-JUSSÀ
"La interculturalitat dels claretians
s'ha d'acompanyar de la inculturació"

PÀG. 19 | EDUCACIÓ
On es fa classe de religió evangèlica
i jueva a Catalunya?

PÀG. 24 | BERNAT SELLARÈS
L'economia en clau cristiana

PÀG. 29 | EDUARD REY
'Fratelli tutti', una veu a fer ressonar

PÀG. 31 | JOSEP GALLIFA
Trobada Internacional per la Pau
en l'Esperit d'Assís

PÀG. 35 | RUTH GIORDANO
On són els líders?

**"L'Església està desaprofitant l'enorme
potencial de les dones" | PÀG. 7**

Edició paper gratuïta

Mentre duri el confinament, **Catalunya Religió editarem aquesta versió setmanal en PDF** en obert per facilitar la seva distribució.

Us portem a casa l'actualitat religiosa.

www.catalunyareligio.cat/acasa

Reenvieu l'edició setmanal als contactes de les vostres comunitats o amb els butlletins que gestioneu.

Agenda

Consulteu els propers esdeveniments

PÒRTIC

Els claretians ens recorden que “la predicació no sempre es fa des d’una trona”. La vida religiosa vol temps per la pregària, però també passar hores a prop de la gent, deixar-se trobar i aprendre a escoltar. Per conèixer què es cou al carrer, saber què passa a les cases. I oferir un missatge comprensible. Què més pot ajudar a la causa? Sens dubte, sumar-hi totes les veus i talents, com proposa la teologia feminista.

SUMARI

5 Actualitat

Armand Puig, nou rector del seminari interdiocesà
Lucía Ramón: “L’Església està desaprofitant l’enorme potencial de les dones”
Costa-Jussà: “La interculturalitat dels claretians s’ha d’acompanyar de la inculturació”
On es fa classe de religió evangèlica i jueva a Catalunya?
Guidonet: “Tenim molt apresada la teoria sobre la diversitat cultural i religiosa”
Bernat Sellarès: “L’economia entesa en clau cristiana és fascinant”

29 Panoràmica

‘Fratelli tutti’, una veu a fer ressonar, per Eduard Rey
Per la Pau i la Fraternitat en l’Esperit d’Assís amb el Papa Francesc, per Josep Gallifa
On són els líders?, per Ruth Giordano

36 Recull de premsa

37 La setmana a les xarxes

El Núvol Interior, audiovisual per "moure els cors"

La pandèmia ha trasbalsat el dia a dia de molta gent. Diverses iniciatives han sorgit per pal·liar-ne les conseqüències econòmiques, socials i culturals. **Oriol Martín**, membre de l'equip pastoral de La Salle Catalunya, ha sumat "el seu granet de sorra" en l'àmbit espiritual amb el **Núvol Interior**, que aquesta setmana estrena el videoclip "Pren alè, desperta". Aquesta proposta digital sorgeix com a espai creatiu per acompanyar tant a infants com a adults en la "descoberta del món interior". Martín ho resumeix en la màxima lassal·liana: "Moure els cors".

REDACCIÓ | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Canòlich Music 2020: en digital i obert a més escoles

La nova edició del **Festival Canòlich Music** que se celebra a Sant Julià de Lòria, al Principat d'Andorra, optarà enguany per un format digital. La cita serà els dies 20 i 21 de novembre i comptarà amb activitats a les xarxes socials, especialment a través d'un canal de YouTube que ha posat en marxa l'organització del festival en els darrers dies. El Festival de música cristiana s'ha presentat aquest 20 d'octubre al Centre Cultural i de Congressos Lauredià.

BISBAT D'URGELL | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Fora de Quadre i 'Sed de agua, sed de vida', Memorial Joan Gomis 2020

La XV edició del Memorial Joan Gomis ha premiat l'obra audiovisual **Teixint fils d'emocions**, un documental de l'Associació Periodisme Fora de Quadre, que s'emmarca dins del projecte 'Barcelona conviu. Pràctiques de cultura de pau', de l'Escola Cultura de Pau de la UAB. La iniciativa es desenvolupa a l'escola Ciutat Comtal, al barri de Vallbona, on conviuen diferents cultures. El premi de periodisme solidari **Memorial Joan Gomis** reconeix obres i trajectòries que posin en valor la lluita envers les desigualtats, i que promoguin la justícia i els drets humans.

REDACCIÓ | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Armand Puig, nou rector del seminari interdiocesà

L'arquebisbe metropolità de Tarragona i els bisbes de les sis diòcesis sufragànies de la Província Eclesiàstica Tarraconense –que comprèn les diòcesis de Tarragona, Girona, Lleida, Solsona, Tortosa, Urgell i Vic- han nomenat rector del Seminari Major Interdiocesà a **Armand Puig i Tàrrrech**. Substitueix en el càrrec **Javier Vilanova**, que aquest mes d'octubre ha estat **nomenat bisbe auxiliar** de Barcelona. Armand Puig havia estat el primer vicerector del Seminari Major Interdiocesà entre els anys 1988 i 1997.

Armand Puig i Tàrrrech (La Selva del Camp, 1953), prevere de l'arxidiòcesi de Tarragona, és rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

des de l'any 2015 i administrador parroquial de la Basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor de Barcelona des de 2005. Doctor en Ciències Bíbliques per la Pontifícia Comissió Bíblica ha estat el Degà-President de la Facultat de Teologia de Catalunya entre els anys 2006 i 2015, d'on és professor ordinari de Nou Testament, i el Degà-President de la Facultat 'Antoni Gaudí' d'Història de l'Església, Arqueologia i Arts Cristianes, de 2014 a 2015.

Els camps principals de la seva recerca bíblica han estat els evangelis sinòptics, els Fets dels Apòstols, la Primera Carta de Pere i les versions bíbliques catalanes medievals. De 1982 a 1993

va coordinar l'equip de traducció de la Bíblia Catalana Interconfessional (BCI), publicada l'any 1993.

De les nombroses obres publicades per Armand Puig cal destacar els llibres *Preveres per al Tercer Mil·lenni. Una reflexió des del Concili Tarraconense del 1995* (2000); *Jesús. Un perfil biogràfic* (2004), traduït a set llengües; *Teologia de la Paraula a la llum de la Dei Verbum* (2015) i *Mirar el món és estimar-lo* (2020) que recull els Pòrtics escrits pel mateix Puig a la revista *online* per a preveres El Bon Pastor.

Engega't i posa't en marxa

The logo for 'kumi' is displayed in a stylized, lowercase font within a white diamond shape that has purple and blue gradients on its sides.

Religió
per projectes

BAULA

Secundària

També
disponible a:

- ▶ Infantil
- ▶ Primària

A laptop computer is shown with the text 'També en digital' on its screen. A red mouse cursor arrow points to the word 'digital'.

També
en
digital

The BAULA logo consists of three vertical bars of increasing height (orange, red, orange) followed by the word 'BAULA' in a bold, sans-serif font.

Material aprovat
per la Conferència Episcopal Espanyola

Lucía Ramón: “L'Església està desaprofitant l'enorme potencial de les dones”

Aquest mes d'octubre la teòloga **Lucía Ramón** ha presentat a Barcelona les línies mestres del seu estudi dedicat al diàleg entre feministes agnòstiques i feministes cristianes. Un treball que neix per encàrrec de la Fundació Joan Maragall i que prendrà forma de llibre, a la col·lecció 'Cristianisme i Cultura' que edita Viena Edicions.

Filòsofa i teòloga laica, **Lucía Ramón Carbonell** (València, 1970) és professora d'ecumenisme a la Facultat de Teologia de València. En aquesta entrevista explica què hi ha a la base de la teologia feminista. Proposa una relectura crítica de la teologia que incorpori la perspectiva de les dones. Amb un objectiu de fons: la justícia social.

Recomana vigilar, diu que la teologia enganxa. Passa el mateix amb la teologia feminista?

La teologia en general, enganxa! En tot ésser humà hi ha un gran interès en respondre les grans preguntes: qui som, per què estem aquí, el problema del mal, la injustícia... Quan un comença a indagar sobre aquestes

qüestions profundes, en l'àmbit de la teologia, s'hi enganxa. Tens més necessitat de saber, més curiositat, més ganes de llegir. T'adones que **sant Agustí, Justí, Ireneu, Sant Tomàs, Caterina de Siena** i molts altres pensadors cristians al llarg de la història s'han fet aquestes preguntes i han intentat donar-hi una resposta, no només teòrica sinó també existencial. I això és fascinant.

I en el cas de la teologia feminista?

És similar. Quan una dona estudia teologia, difícilment troba referents, perquè la majoria de teòlegs que coneix, que cita, que estudia, són homes. En set anys d'estudi de Teologia fins a la llicenciatura, mai no em van esmentar cap teòloga. És possible que les coses hagin canviat una miqueta. Així i tot, la presència de veus teològiques femenines a les facultats de Teologia encara és molt absent. És una sorpresa descobrir les diferents teologies feministes, amb tota la seva riquesa i diversitat, a tots els continents, dones de diferents cultures i races. T'hi pots reconèixer, tant a les pròpies històries vitals com en les preguntes que aquestes dones es plantegen.

Una història que l'hagi colpit de manera especial?

Recordo quan vaig descobrir l'alemanya **Dorthee Soelle**. Mare de la teologia política, va marxar a viure als Estats Units. Era una dona profundament compromesa amb el moviment pacifista alemany, amb el moviment antinuclear, ecologista, preocupada per la justícia, sensible a la pobresa. I des de la perspectiva feminista. Tenia una gran inquietud per connectar la reflexió social amb la reflexió política. A més, era una dona laica, va estar casada diverses vegades, va tenir 4 fills. Vaig trobar molts punts de connexió amb ella, em va impactar. Tenia una trajectòria diferent al que jo estava acostumada a pensar què era un teòleg. Normalment, un home, un clergue...

I com ella, hi ha molts altres noms...

Maria Pilar Aquino, Ivone Gebara, Dolors Aleixandre... Moltes altres! La teòloga espanyola Dolores Aleixandre és una de les primeres que va començar a escriure sobre Déu des d'una perspectiva feminista a Espanya i té moltíssima qualitat literària. Diria que és una

mistagoga, capaç d'apropar-te al misteri. Parla de Déu en termes intel·ligibles i fascinants, convida a pensar, a sentir. Per a mi ha estat vital. Altres pioneres a Espanya han estat **Maria José Arana, Mercedes Navarro, Carmen Bernabé, Trinidad Lleó, Isabel Gómez Acebo, Esperanza Baptista, Elisa Estévez...** I ara tenim una nova generació pensant i produint. Per iniciar-se en aquests temes hi ha una altra teòloga, benedictina, **Joan Chittister**; també **Elisabeth Schüssler-Fiorenza**, una de les grans teòlogues, d'origen germano-romanès, professora a Harvard molts anys. O **Elizabeth A. Johnson**, que ha reflexionat molt sobre el misteri de Déu, **Sallie MacFague, Rosemary Radford Ruether...** Altres que m'han resultat fascinants són les teòlogues afroamericanes, "womanistes". Hi ha algunes d'elles que són escriptores. La pròpia novel·la de *El color porpra*, d'**Alice Walter**, és teològica. Parla d'una dona oprimida i maltractada, abusada, que té una visió de la religió molt castradora, que escriu cartes a Déu. El color porpra és el que sentim quan veiem la bellesa dels camps, plens de roselles, és el que sent Déu quan ens veu gaudir. Hi ha teòlogues que tenen molt a aportar. No només en la seva teologia sinó en la pròpia història.

Tot i que ja són dos-cents anys de pensament feminista, la teologia feminista encara és absent en el debat públic.

És la gran desconeguda. A les facultats, la teologia més acadèmica o escolar no s'ha obert a l'aportació de totes aquestes teologies. Sembla que pel fet de ser una teologia feminista és una teologia de genitiu. Com si féssim teologia de l'alimentació, o de la tercera edat. Molts encara es pensen que la teologia feminista és només per a dones que tenen inquietuds teològiques.

Què proposa en realitat?

La teologia feminista ens proposa ampliar la mirada. No hi pot haver una veritable teologia cristiana que no incorpori la perspectiva femenina i la perspectiva masculina. I, a més, una perspectiva femenina plural, de la diversitat de dones, no d'una sola mena, sinó de l'enorme diversitat de dones que pensen sobre Déu.

No se les pren seriosament?

Aquest repte no s'ha assumit. Autores que han fet aportacions interessants, com la valenciana **Isabel de Villena**, a l'Edat Mitjana, o les

beguines i altres escriptores cristianes sempre s'han considerat autores d'espiritualitat. Mai se les ha pres prou seriosament pel que fa a la seva aportació teològica. Es pot entendre la teologia com quelcom completament separat de l'espiritualitat, un tractat acadèmic; però aquestes fronteres ara per ara ja les estem trencant. I des d'aquesta mirada podem recuperar les aportacions de moltes dones cristianes que al llarg de la història han pensat sobre la seva fe, l'han formulat i expressat amb un llenguatge propi, creant categories que ens poden ajudar a tots a explorar el misteri de Déu.

Les teòlogues feministes són vistes com una raresa a l'acadèmia, però tampoc se les entén des del moviment feminista secular.

Hi ha molta incomprensió en els dos sectors. En els àmbits de l'Església o cristians, molta gent percep el feminisme com una cosa amenaçant. Com si el feminisme només fossin les qüestions més controvertides o polèmiques: l'avortament, la prostitució... En el propi moviment feminista hi ha un enorme debat sobre aquests temes, i el fet que una persona es declari feminista no vol dir que hagi de subscriure totes les opinions del moviment feminista.

Què tenen en comú?

El que ens fa feministes és la preocupació per la justícia, per a homes i per a dones, el reconeixement i l'afirmació de la dignitat de les dones. L'Església i els cristians han d'obrir-se a aquesta qüestió perquè forma part de l'anunci de l'evangeli. A Gàlates, Pau diu que en Crist no hi ha esclau ni lliure, jueu ni grec, home ni dona, que en Crist es trenquen totes les barreres. Les dues primeres pensem que teòricament les hem trencat: avui és incompatible segregar o discriminar per ser jueu o grec, o ens sembla absolutament demencial l'esclavitud; però, seguim acceptant i normalitzant discriminacions cap a les dones. Són barreres que hem construït, que estan en flagrant contradicció amb l'anunci de Jesús. El cristianisme s'ha desenvolupat en un context patriarcal i ha de fer també el seu procés de relectura crítica per buscar una major coherència amb la pràctica del mateix Jesús.

Quines possibilitats reals hi ha que es produeixi aquesta relectura crítica a curt termini? En mans de qui està?

Quan parlem de canvis estructurals en l'Església, estem molt lluny. Parlem de redistribució

d'oportunitats i de càrregues, de reconeixement, participació en els càrrecs de govern, en els llocs on es prenen les decisions o on s'elabora el pensament i el discurs a l'Església. I els passos s'han de donar des de les persones que tenen el poder de fer-ho. Ara mateix, està en mans dels clergues, dels bisbes, del Papa. En tots els llocs del món, fins i tot a Espanya, les dones exerceixen tasques de diaconat: prediquen, reparteixen la comunió, atenen comunitats, acompanyen en la fe. El que cal és un reconeixement oficial d'aquestes tasques. Moltes dones desenvolupen ministeris a l'Església. O a la societat civil: en les seves tasques al servei de les necessitats del món, la política o a la universitat, senten que ho fan des d'una vocació cristiana, però no tenen un enviament explícit. Entenc que a l'Església catòlica els ministeris estan molt clericalitzats, tots estan orientats cap al sacerdoci ministerial, però les dones no hi podem accedir.

Què passa sense una veritable redistribució d'oportunitats i de càrregues?

És una enorme pèrdua per a l'Església. S'està desaprofitant l'enorme potencial de les dones.

Hi ha molta capacitat, molt desig de fer coses; i moltes vegades es projecten en altres àmbits perquè a l'Església és impossible fer-ho. Des del meu punt de vista és tràgic.

L'argument de fons acostuma a ser històric...

Sí, els ministeris s'han configurat històricament. Quan es diu que Jesús no va triar cap dona per a l'apostolat, per exemple. Tenim molt debat: Maria Magdalena va ser apòstol, va ser enviada per Jesús com a apòstol dels apòstols per anunciar la resurrecció. Podem dir que els apòstols eren jueus, i que cap d'ells era pagà; i en canvi no hem limitat l'ordenació sacerdotal només als jueus, o només a les persones blanques. El tema és: què hi ha en les dones que ens fa tan diferents com per no poder representar Crist en l'Església? És la masculinitat tan determinant?

Hi ha qui defensa que sí que ho és.

Entenc que els que defensen que sí, de bona fe, sostenen que efectivament hi ha una essència masculina, una manera de ser masculí ontològicament diferent de l'ésser femení. I que això

fa incompatible els ministeris de les dones. Però és un tema de debat antropològic que ha de ser reflexionat i pensat. No ho veig tan clar. També discutíem si els indis tenien ànima, o si els negres la tenien i la pròpia Església ha fet el seu procés de discerniment, de reflexió, a la llum dels descobriments científics que també hem anat fent. Dels nous coneixements antropològics, dels nous marcs filosòfics, la tradició cristiana és una tradició dinàmica, que evoluciona, que va tenint les seves adaptacions... És un tema que hem de prendre'ns seriosament, per reflexionar i debatre,

En aquest àmbit de reconeixement i participació de la dona a l'Església, què més convindria replantejar-se?

No crec que l'única manera de promoure la participació de les dones sigui a través del sacerdoci. Jo, per exemple, no tinc vocació de sacerdot, però m'agradaria participar molt més en la vida de l'Església com teòloga. Però soc conscient que el fet de ser una dona, de ser laica, de no ser un sacerdot, limita enormement les possibilitats de participació. És una experiència compartida per moltes dones. I després hi ha molts

càrrecs i moltes responsabilitats que tenen a veure amb habilitats tècniques, amb capacitats de gerència, de gestió, d'educació... de la pròpia teologia, que no tenen per què estar vinculats a un ministeri sacerdotal. M'agradaria que l'Església catòlica, des de les institucions, des de les diòcesis, fessin una aposta per incorporar a les dones.

És el mateix estudiar Teologia per un seminarista que per una dona laica? Encara que es pugui matricular, la projecció posterior no té res a veure.

Evidentment! Això ho he experimentat jo mateixa. Així i tot, no em sembla un argument per mantenir les coses com estan. Quan vaig acabar la Teologia a València, un dels meus millors amics va estudiar amb mi hebreu. Jo volia estudiar Bíblia i no hi havia beques. A ell el van enviar a estudiar a Roma i em va dir: "Ai Lucía, algun avantatge ha de tenir el celibat". A mi, això, em sembla terrible. Hem de pensar com gestionar les institucions cristianes perquè les dones hi puguem participar. Si s'espera que les facultats de teologia depenguin exclusivament que els seminaris produeixin teòlegs, amb el

dèficit de vocacions que tenim als seminaris, en uns anys haurem de tancar moltes facultats.

Quin és el tema de fons?

El tema és: volem que hi hagi teologia? Necessitem que hi hagi una teologia? Necessitem un pensament cristià en diàleg amb la societat? És clar que sí, necessitem la teologia! Hem de trobar recursos bàsics perquè pugui haver-hi persones, també dones, que es dediquin a això. Jo mateixa soc professora en un col·legi on ensenyem filosofia i religió, als escolapis de València. És tan complicat un salari equivalent al que pugui tenir un professor en una escola concertada, per poder ser professor o professora en una facultat de teologia? Cal fer una aposta per la presència dels laics, i també de les laiques, en els espais de pensament cristià. Ens juguem la nostra presència a la societat.

Aquest mes, el Papa ha dedicat la seva intenció de pregària a que hi hagi més dones en llocs de responsabilitat dins de l'Església.

Cada vegada hi ha menys dones joves que es reconeguin en una Església on la seva cara visible

és profundament masculina i clerical. Això és un repte important. Cal fer apostes perquè en l'Església s'incorpori realment a tots els nivells d'aquesta perspectiva femenina. És una decisió que algú ha de prendre i que en la mesura que es faci serà una riquesa immensa per a tothom.

Hi ha qui assimila les propostes feministes a l'anomenada ideologia de gènere. Com s'ha d'interpretar aquest terme?

És un terme poc clar, quan es parla d'ideologia de gènere és ambigu, es barregen moltes coses. El risc és que el terme es converteixi en una manera de desacreditar qualsevol pensament crític que tingui a veure amb el gènere. Com en altres temps, tot el que tenia a veure amb la Teologia de l'Alliberament era comunisme: **Hélder Câmara** era comunista, tots els teòlegs de l'alliberament ho eren. Són generalitzacions que no ens ajuden en absolut.

El gènere és una categoria de les ciències socials que planteja que, en part, la nostra identitat com a homes i dones està intervinguda socialment pel context històric i cultural. Això no vol dir que homes i dones siguem idèntics, tenim

components biològics, hormonals, psicològics, diferents... Però a més, hi ha elements com la masculinitat i feminitat que estan construïts històricament i culturalment. En el Concili Vaticà II havia bisbes que volien prohibir fins i tot que les dones poguessin vestir pantalons. En aquell moment, potser tenia molt de sentit per a ells; per a nosaltres avui no té cap sentit. La identitat masculina o femenina no depèn de que portem una faldilla o uns pantalons.

En la teologia feminista trobem experiències vitals de dones que s'han sostingut en l'evangeli, en el missatge de Jesús que proclama l'alliberament i la justícia, per caminar cap a l'emancipació.

I des de la crida a l'apostolat. Si ens acostem a Jesús veiem que clarament crida a homes i dones a l'apostolat. No estableix unes diferències substancials. El símbol d'entrada a la comunitat és el baptisme, el mateix per a tothom. No hi ha unes benaurances masculines i unes benaurances femenines. La vocació és la mateixa: a entrar al Regne. Després, podem veure en les cartes de Pau -però ja hem parlat de Pau i de les cartes, que tenen a veure amb conflictes en les primeres comunitats cristianes- que recomana

als cristians guiar-se pels codis ètics de l'època, morals, històrics, on es deia que la dona havia de ser bona amb el marit.

Com s'han d'interpretar aquestes cartes?

Té més a veure amb les admonicions que fa Pau perquè els cristians siguin ben acollits a la societat grecolatina i no es converteixin en una secta, que amb el propi missatge de Jesús. Jesús no fa una distinció, no demana coses diferents a homes i dones. Utilitza metàfores masculines i metàfores femenines: parla del bon pastor, però també parla de la mestressa de casa, que escombra la casa, que es troba una moneda, o parla de la dona que pasta pa, com a metàfora del regne de Déu. Tenim en Jesús una inclusivitat radical, està parlant tot el temps per a homes i per a dones, utilitzant un llenguatge per anunciar l'evangeli que connecta amb l'experiència quotidiana dels homes i les dones.

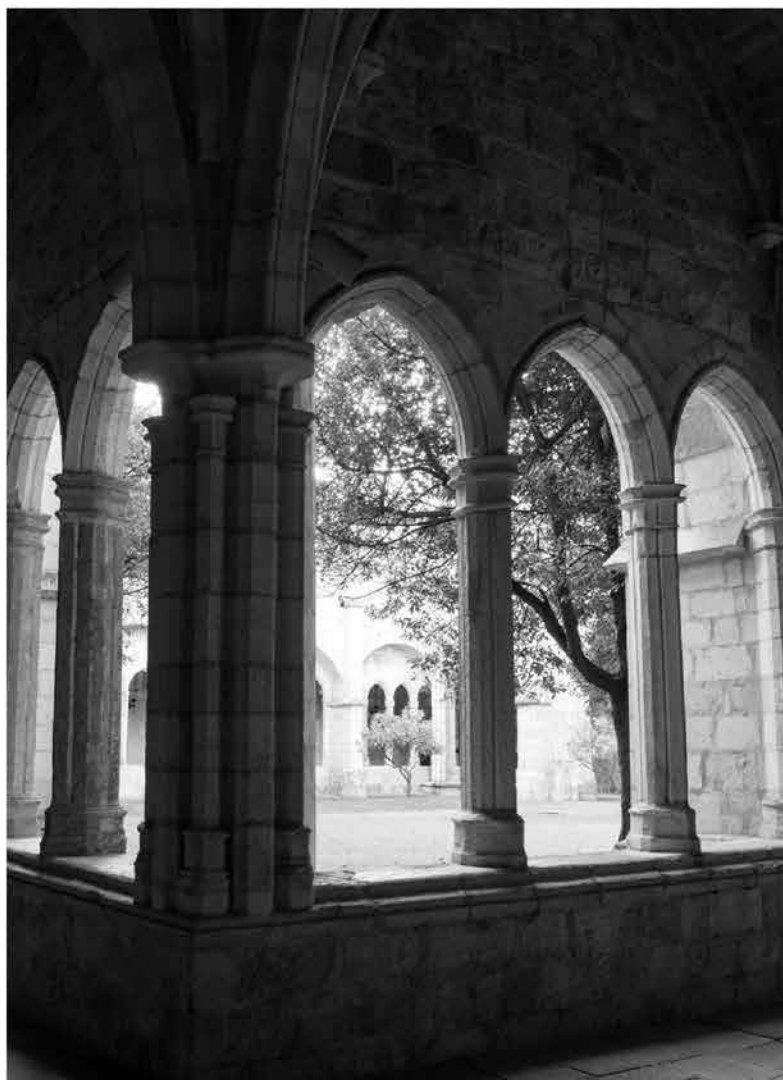
Convé canviar les lectures de la missa que han quedat obsoletes? O és millor donar el context i formar les comunitats?

Hi ha textos millors i pitjors, es pot tenir cura del que seleccionem, però jo no soc partidària

de treure textos, perquè ens quedaríem gairebé sense la Bíblia. Per alguna cosa tenim l'homília, la catequesi, la formació, i per això també calen els teòlegs i les teòlogues. Hem de posar en context aquests textos i explicar per què Pau recomana això a les seves comunitats. I a l'Antic Testament tenim textos encara més complicats. Però els textos són una invitació a pensar.

És treball del creient raonar la seva fe, posar-la en diàleg amb el món...

I de ser conscients del que som els éssers humans: històrics, vulnerables, contradictoris. Hem d'estar oberts a l'esperit. Hi ha coses que donem per suposades i definitives, i el mateix Esperit Sant des de la perspectiva cristiana ens fa anar més enllà. El text és obert i ha de llegir-se en cada època, des de les preguntes de cada època. I les preguntes de cada època, i les persones que s'acosten al text des de diferents circumstàncies, obren nous significats en el text. Per això és tan important que les dones llegim i interpretem els textos.

Sabadell Institucions Religioses

Una atenció personalitzada orientada al carisma i a la missió de les institucions.

Assessorament en inversions, gestió del patrimoni, finançament preferent, productes i serveis adaptats a les seves activitats econòmiques, col·legis, residències, hospitals, fundacions, i també per als seus empleats i familiars.

Perquè disposem de més de 40 anys d'experiència treballant amb les institucions religioses i adaptant-nos a les seves necessitats.

Un gestor especialitzat serà al seu costat per ajudar-los en totes les seves necessitats financeres i en la gestió del seu dia a dia.

Més informació a
www.bancsabaddell.com/institucionsreligioses

B Sabadell
Ser on siguis

Costa-Jussà: “La interculturalitat dels claretians s’ha d’acompanyar de la inculturació”

Aquest 23 d’octubre es commemoren els 150 anys de la mort de **Sant Antoni Maria Claret**. Nascut a Sallent el 1807, missioner a Catalunya i un temps a Canàries, fundador a Vic el 1849, arquebisbe a Cuba i finalment confessor de reina Isabel II fins la seva mort a l’exili el 1870. Aquest aniversari coincideix amb l’inici de la nova **província claretiana de Sant Pau**, que agrupa les comunitats de Catalunya, Euskal Herria, França i Itàlia. **Ricard Costa-Jussà** és des del gener el **provincial** de Sant Pau.

Per què el pare Claret va morir a l’exili?

Sant Antoni Maria Claret mor exiliat a Fontfreda, al sud de França, fruit de la seva fidelitat a allò que se li havia encomanat. Després de ser arquebisbe de Cuba de 1850 a 1857, els darrers anys de la seva vida és nomenat confessor de la reina. Ell deia que a palau se sentia “com en un gàbia” i, per això, el primer que va fer va ser refusar viure al palau reial i resideix a Madrid a la comunitat claretiana de Montserrat. En tota l’etapa al servei d’**Isabel II** va saber buscar sempre l’element missioner i li va servir per poder anar a predicar per diversos llocs d’Espanya quan acompanyava la reina. Totes les hores

que no l'ocupava en aquest encàrrec estava disponible per a la missió. És el que fa tota vida, a les missions populars, a Canàries, a Cuba... busca sempre la manera d'evangelitzar.

Amb la revolució de 1868, coherent amb la responsabilitat que té, acompanya la reina fins l'exili. A la frontera, els reis marxen a París i ell entén que ja ha complert el seu encàrrec. Es refugia primer a Prades i, amb la salut ja molt delicada, l'acullen a l'abadia cistercenca de Fontfreda. Són uns dies de testimoni, de malaltia, que estan ben documentats perquè l'acompanya el pare **Jaume Clotet**, cofundador del claretians. Quan el porten a Fontfreda, li pregunten què vol que li preparin pel viatge. I Claret contesta que "el mateix que m'ha acompanyat tota la meva vida missionera: un farcell amb dues mudes i la Bíblia". Allà morirà el 24 d'octubre de 1870 i allà serà enterrat fins el trasllat a Vic.

L'actual tomba del pare Claret és molt més recent.

Sí. Es pot dir que la itinerància missionera de Claret fins i tot té una itinerància sepulcral. Ara el Centre d'Espiritualitat Claretiana ha publicat

un **article** que ho recull. El seu cos és portat a Vic el 1897, però abans de ser beatificat el 1934, l'han d'amagar a Santa Eugènia de Berga el 1932. També passa el mateix durant la Guerra Civil, en què es destrueix el temple de Vic. El nou temple s'inaugura el 1970, però no és fins el 1999 que es trasllada a l'actual sepulcre de la cripta, obra de **Domènec Fita**... Claret va ser perseguit i calumniat mentre vivia i pels serveis que feia, però gairebé va ser més perseguit després de mort marcat per les revolucions i les guerres.

UNA CONGREGACIÓ PER A LA MISSIÓ

El 1849 funda en una cel·la del seminari de Vic la Congregació dels Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria, però molt poc després el nomenen arquebisbe a Cuba. El pare Claret continua treballant com a membre de la congregació?

Ell no va deixar mai la congregació, era la seva obra. Però en tot moment, quan li pregunten per la "seva" congregació, ell deixa clar que la congregació té un superior que l'ha succeït. El pare **Esteve Sala** els primers deu anys i després

el pare **Josep Xifré**. Claret té clar que no és el superior de la congregació, però acompanya en tot allò que li demanen i els superiors generals estan en constant interrelació amb ell.

Anys després de la mort de Claret, els Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria acaben sent coneguts com els claretians.

L'important és que parlem de "missioners claretians". Va tot junt. I hi ha missioners claretians, laics, sacerdots, germans, diverses branques de família claretiana... però sempre parlem de missioners. El pare Claret influeix en tot allò que el va inquietar en tota seva vida en el seu itinerari missioner. En circumstàncies històriques que la Paraula no era predicada, que la Paraula no era usada en el llenguatge del poble... Claret busca com fer que la Paraula de Déu arribi a tothom. Aquesta inquietud el fa descobrir que vol un estol de missioners. I això el fa aplegar-se amb altres capellans amb la mateixa inquietud i fundar la congregació. En el moment de la fundació eren cinc i ell ja diu que neix una gran obra. Al cap dels anys som més de 3.000 missioners claretians a 68 països.

I què teniu en comú?

El pare Claret busca una congregació per a la missió. I no només això, sinó que aquesta missió respongui al que és “el més urgent, el més oportú i el més eficaç”. Hem de ser creatius, hem d'estar atents als temps. L'important no és ni una estructura –que hi ha de ser– ni una forma única i concreta. L'important és la predicació, que la Paraula sigui anunciada i que Déu sigui conegut. Això ha marcat al llarg del temps i ens ha portat a una extensió i a una pluralitat d'obres. En funció de les necessitats i les urgències.

Per això els claretians no teniu només una dedicació en un camp concret?

Hi ha congregacions més identificades a una sola obra o en una obra principal. Per nosaltres és el servei a la missió. Aquest anunci té camps molt diversos. I a vegades que no és l'anunci des d'una predicació directa, sinó que suposa la presència i fer camí amb certes minories, certs col·lectius... Com a presència de Déu que acull. La predicació no sempre es fa des d'una trona.

UNA NOVA PROVÍNCIA

L'1 de gener es va posar en marxa oficialment la nova província de Sant Pau. Es tracta d'ajuntar províncies perquè sou menys claretians?

Des dels anys 90 la congregació s'ha plantejat a nivell mundial la seva reorganització. Com l'organització està al servei de la missió. S'ha anat fent per continents i Europa hem estat els últims. S'ha de reconèixer que avui Europa té missioners de més edat i que la crisi vocacional és forta. Però som un bon nombre: 675 claretians a Europa. En aquest plantejament conjunt finalment s'ha optat per la província de Sant Pau formada per les antigues províncies de Catalunya, d'Euskal Herria, i per les delegacions de França i d'Itàlia. Europa va estudiar diverses formes d'organització i al final se'n va haver d'escollir una. Hi ha també la província de Santiago que abraça Aragó, Castella, València fins a Galícia... i la de Fàtima amb del sud d'Espanya, Portugal i Regne Unit. I està en camí la nova província de l'est d'Europa. Hem apostat per això amb totes les pegues i dificultats que comporta, però pensant des de la pluralitat de

la presència missionera a Europa. No és només un tema numèric. Europa que havia estat molt rica en donació de missioners a fora, però també estava formada per províncies amb territoris molt petits. Això ens obre una possibilitat de missió en positiu. És un equilibri.

També cada vegada teniu més presència de missioners claretians vinguts de fora d'Europa. La setmana passada es van celebrar tres ordenacions a Vic de claretians de la província de Sant Pau, un procedent d'Indonèsia i dos de l'Índia.

La vida missionera sempre és itinerant. Això s'ha donat sempre. Europa té missioners arreu del món, i **tothom coneix Pere Casaldàliga** com a missioner. I ara ho vivim a Europa. Això també coincideix amb una Europa més plural i diversa de la que teníem abans. Aquesta diversitat, que a vegades ens sorprèn eclesialment, socialment ja està als nostres carrers. Certament el servei missioner i la interculturalitat han d'anar sempre acompanyats de la inculturació. És a dir: jo treballo aquí, la meva missió és aquí. Hi apporto tota la meva riquesa, però m'inculturo com qualsevol missioner que va a fora.

FER-SE CLARETIÀ

A més del marc global de secularització, en el cas dels claretians, per què creieu que no hi ha vocacions a Europa?

Certament, la reducció vocacional a Europa és brutal. Això té a veure amb dues realitats. Una és la reducció de realitat cristiana a Europa. Abans pel fet de néixer a Europa ja érem cristians i ara és una opció. Ara ens toca viure una realitat més plural i potser ho vivim encara amb uns criteris d'una altra realitat.

L'altra realitat és que la inquietud de les vocacions és feina d'una comunitat. Una comunitat que valora les vocacions. Evidentment, si el Senyor crida i l'altre no és sord i respon, la vocació és tossuda. Avui veiem que moltes coses que fa un sacerdot o un religiós es complementen amb la funció del laic batejat. I després d'una època molt clericalitzada, ara toca desvetllar el que és natural de la vida cristiana, la vocació del laicat batejat. Però això no pot apagar la vocació a la vida consagrada. Que no ens passi al revés. Que desvetllar el protagonisme dels laics ens privi de veure la necessitat de la vida consagrada i sacerdotal en la vida cristiana.

Un jove d'avui, per què val la pena que es faci claretià?

Un jove d'avui s'ha de fer claretià si sent la crida a fer-ho. El Senyor sempre té els seus camins, però també aquesta crida és més fàcil quan una persona té uns vincles que poden desvetllar-ho. Per què val la pena? Perquè val la pena tota opció a entregar la vida per amor i per servei als altres. La vida a tota vocació i a una vocació claretiana és un compromís a entregar la meua vida. Un lliurament des d'allò que em fa feliç i em dona joia, juntament amb altres. Recordem que la nostra vocació claretiana té una vocació comunitària, de fer amb els altres dins de la congregació i amb l'Església.

Quina és la diferència respecte a altres vocacions?

Sense desmerèixer el voluntariat o les bones obres, estem parlant d'entregar tota la meua vida a una manera i a un servei. Tota. No a tenir la meua vida i entregar unes hores o uns anys. Això és part d'una vida laical i és molt meritori. En la vida religiosa o sacerdotal cal fer aquest pas de risc en el que t'has d'entregar amb totalitat. És un pas de confiança i el nostre món ens

porta més a voler tenir moltes seguretats prèvies. La vocació te la poden explicar, t'ho poden dir, ho pots veure en l'alegria d'altres, però fins que no fas el pas, no ho experimentes.

I hi ha una singularitat de la vocació claretiana?

El perfil claretià ha de ser algú que faci una experiència d'enamorament i de relació personal amb Déu i de fascinació per la Paraula de Déu. I amb una dimensió mariana, amb la figura de Maria en la història de la salvació i en d'acompanyament a l'Església. I també compartir que aquesta crida i aquesta experiència viscuda em porta a un lliurament amb una disponibilitat al servei de la missió.

TEMPS DE PANDEMIA

Com han anat els primers mesos de nova província?

Som una província amb diferents realitats europees i el primer que vivim és el virus de la Covid que ens ha afectat a tots per igual. Per tant, hem iniciat el camí amb aquesta nova realitat. Per ara estem en temps de veure com amb les formes de fer diverses anem descobrint un no-

saltres conjunt. I en tot el treball previ a la creació de la província s'ha vist que aquest "nosaltres" ha de tenir present la història de cada organisme i la seva inculturació en cada territori. A tot arreu, hi som com a missioners claretians amb un llenguatge comú, però al final s'atterra en algun lloc. Nova província no és sinònim d'unificació. Nova província és sinònim de familiaritat i de projecte comú.

Quin és el perfil principal de les vostres activitats?

Tenim presència forta en plataformes socials en les quatre regions. Alguna vinculada als claretians i altres amb estructures que acompanyem. Una altra dimensió és la parroquial, que atenem a tota la província. A més, a Catalunya

i Euskal Herria tenim estructures educatives pròpies. Un repte és sentir-ho tots com a propi.

Abans hem parlat de la creativitat del pare Claret. Com s'ha respost a les conseqüències de la Covid-19?

Certament l'audàcia i la creativitat hi han estat. Les formes perquè el ministeri i l'acompanyament a la gent continués han estat veritablement meritòries. Els més joves han tingut la capacitat tecnològica d'obrir nous canals. Altres s'han vist més limitats, però hi ha hagut creativitat en la manera d'ajudar les persones, en l'atenció social, en l'escolta. Fins i tot, a vegades, hem hagut de **posar límits a la bona disponibilitat** de la gent a fer coses per prudència o per les circumstàncies de risc.

I tants dies tancats no us heu barallat?

Bé, ja veníem barallats i desbarallats d'abans... Crec que les comunitats ja tenim molt treballada la pluralitat. Hem pogut aprofundir en el sentit de la missió com a comunitat. En un moment en què es tancava tot, la pregària de la comunitat es convertia en focus d'expressió vital de tots els qui anàvem acompanyant. I en l'àmbit escolar crec que hem estat a l'alçada. S'ha d'agrair què estan fent els equips directius i el professorat. Enmig de les dificultats hi ha hagut molta disponibilitat i han sabut fer pinya. En tot moment el que s'ha plantejat és el "com ho fem?". I això és molt claretjà.

On es fa classe de religió evangèlica i jueva a Catalunya?

Aquests dies s'ha sentit a parlar de l'inici de la **classe de religió islàmica** a centres educatius públics. Hi ha hagut polèmica entorn aquest pla pilot, tot i que es regeix per acords amb l'estat que fa anys que existeixen. Tal i com s'expressa en els acords del 1992, si deu famílies demanen al centre públic classes de **religió jueva**, **religió evangèlica** o **religió musulmana**, aquest l'ha d'impartir. Un dret sovint desconegut.

Escoles i instituts públics

No hi ha cap escola ni institut que imparteixi religió jueva, hi ha sis instituts que estan a punt d'impartir religió islàmica, i quatre escoles i un institut que imparteixen religió evangèlica. Tant per l'**AUDIR** com per l'**OAR** aquestes dades recollides, a través dels interlocutors d'aquest article, són versemblants. Les darreres dades públiques que tenen com a font el **Departament d'Educació** sobre aquest tema són **de 2012** i **de 2016**. La Generalitat de Catalunya no facilita aquestes estadístiques.

El rabí **Stephen Berkowitz**, de la comunitat **ATID** de Barcelona, descriu que la comunitat jueva només és present en el marc educatiu

privat, representada per l'escola **Hatikva**, l'única a Catalunya: "Som una comunitat petita i es fa difícil trobar una representació que sumi més de deu per a poder demanar religió jueva als instituts i escoles públiques".

Anna Salvador, coordinadora de l'Oficina d'Afers Religiosos, descriu que és difícil que les famílies demanin que es faci l'assignatura de religió, inclosa la catòlica, perquè és un dret que sovint es desconeix: "Com a mínim es necessiten deu demandes per a què s'imparteixi, i pocs centres faciliten aquesta opció de forma clara."

Guillem Correa, president del **Consell Evangèlic de Catalunya**, exemplifica: "Per poder impartir religió evangèlica, al **full d'inscripció dels centres** ha de quedar clarament reflectida la informació, aquest formulari sovint queda amagat en les pàgines web de les escoles, sembla que es facin mans i mànigues perquè la demanda no aflori." I continua, "ara mateix comptem amb 5 **professors de religió evangèlica**, són en un institut de Tarragona, tres escoles a Barcelona i una a Lleida... És un escenari trist que va de mal en pitjor."

Urgell: "Tenim alumnes que no són adventistes"

A Catalunya hi ha una escola concertada adventista, l'escola Urgell; i una escola privada jueva, l'escola Hatikva. Aquesta última però es defineix com a escola no religiosa, diferenciant entre religió jueva i cultura jueva.

Betlem Polo, directora de l'**escola Urgell**, explica que el centre va obrir les seves portes a l'octubre de 1960 per donar resposta a les inquietuds d'un conjunt de famílies adventistes. Des del seu origen l'escola s'ha caracteritzat per ser un centre obert a l'entorn i a la diversitat cultural i religiosa.

"En concret, som adventistes, així i tot intentem tractar la religió de la manera més respectuosa possible, ja que tenim alumnes que no són adventistes, fins i tot hi ha alumnes que són ateu o que són d'altres religions."

Si parlem de religió, l'escola Urgell se centra en concret en la lectura i l'estudi de la Bíblia: "Observem el que ens uneix, l'amor de Jesús i l'esperança d'una vida millor, el nostre objectiu és

compartir amb els nostres alumnes els valors cristians i l'amor de Déu."

Des de l'escola s'entén que l'educació depèn de la filosofia de vida, del concepte que es tingui de la persona, de la seva naturalesa o del seu sentit de transcendència. Aquest enfocament determina la modalitat de tot el seu Projecte educatiu: el tipus d'escola que s'organitza, els valors que es volen transmetre, l'estil acollidor i familiar, les activitats que es realitzen.

També és característica pròpia de l'escola la dieta vegetariana: "Cuidem la dieta perquè els adventistes parem molta atenció en això." L'escola Urgell atén actualment a 330 alumnes, amb una línia des de P3 a 4t d'ESO. Compta amb una plantilla de 25 professors, el tutor de cada classe és qui s'ocupa d'impartir religió evangèlica.

Hatikva: escola de tradició i cultura hebrea

Yael Klein, directora de l'**escola Hatikva** remarca que tot i que no són una escola estrictament religiosa, són una escola jueva on les tradicions i cultura jueva tenen un nivell d'importància molt elevat. "Nosaltres som una escola que

apareix gràcies a la comunitat jueva de Barcelona, som una fundació que neix de la **CIB**, la majoria dels alumnes són jueus o tenen part de la seva família jueva, per exemple un pare jueu i l'altre no, però també hi ha un 17% d'alumnes que no ho són."

En aquest centre es pot estudiar cultura hebrea, llengua hebrea, els savis jueus, i també es llegeix la Bíblia per conèixer personatges importants del poble jueu, igualment es realitzen les assignatures comunes a la resta de les escoles, el seu funcionament és inspeccionat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Klein descriu que sí que celebren totes les festes jueves "i és clar, quan ensenyem el sentit d'aquestes festes, sí que parlem de les característiques religioses, el rabí està sempre convidat per a presidir aquestes les celebracions". Altres característiques són que la cuina és *kosher*, que el director ha de ser jueu, que celebren tant el calendari festiu de Catalunya com l'hebreu, que els alumnes parlen anglès, castellà, català i hebreu quan juguen al pati, i que dels 40 professors, n'hi ha 10 que són jueus: "Són els que ensenyen la tradició, la història, i la llengua hebrea." La vessant més religiosa de l'educació no la porta l'escola sinó les pròpies comunitats CIB, a **Jabbad** i a **ATID**.

L'escola Hativka ha crescut els darrers anys en nombre d'alumnes, actualment compten amb 300 estudiants que van de P1 a 4t d'ESO."

Què passa amb les altres tradicions religioses?

És sabut que a Catalunya hi ha altres creences presents com ara l'hinduisme, el budisme, el sikhisme... Tot i així, el 1992, any en què se signen els acords abans mencionats, el judaisme, el protestantisme, i l'islam eren les que llavors tenien reconegut el notable arrelament per part de l'Estat.

LUCÍA MONTOBBIO -CR | [LLEGIR AL WEB](#)

Guidonet: “Tenim molt apresada la teoria sobre la diversitat cultural i religiosa”

Treballar la convivència a l'entorn escolar es fa avui dia imprescindible. Amb l'objectiu d'oferir recursos per pensar i aplicar l'educació en matèria de diversitat cultural i religiosa, des de l'àrea pastoral i sòcioeducativa de la Fundació Escola Cristiana, i juntament amb MigraStudium, organitzen un curs amb el títol '**Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa**'. Una formació en modalitat online, que encara té la **inscripció oberta**.

“Educar en la convivència és important perquè a la pràctica sovint no tenim una bona convivència”, afirma la religiosa **Alícia Guidonet**, que imparteix el curs. Moltes vegades, explica,

la convivència es fa difícil “inclús amb persones que aparentment són semblants a nosaltres”.

L'instint de supervivència

I tot i que “la teoria la tenim molt apresada”, a l'hora de la pràctica diària i habitual “no som capaços de dur-la a terme”. Des de **MigraStudium** fa anys que acullen grups escolars a l'**Espai interreligiós**. De tot aquest bagatge formatiu neix la proposta formativa en format online. “Educar els altres també és una manera d'educar-te a tu”, creu Guidonet. Els infants, els destinataris últims d'aquesta educació en la convivència, són esponges. Guidonet recorda que els infants

quan són petits reben l'altre, però també moltes vegades rebutgen l'altre. "Tenen aquest instint de supervivència i de defensa del que és seu molt desenvolupat". En qüestió d'estereotips no passa el mateix, ja que són mals hàbits que es van aprenent i prenen forma en l'edat adulta. "A les escoles on hi ha molta diversitat els amics es diuen Pere, Mohamed o Hassan, no hi ha cap diferència. Quan et vas fent gran i adoptes determinats valors, vas aprenent a diferenciar el nosaltres de l'altre, i aquí venen els estereotips i el rebuig".

Educar en el diàleg amb l'altre

Aquest curs s'adreça principalment al professorat. "Són persones que estan en contacte amb infants, educant-los. És un curs per aprendre a educar en la convivència i per educar-te tu mateix mentre vas reflexionant i fent l'experiència". Guidonet defensa que tots "estem sempre en constant procés educatiu".

El curs proposa una formació experiencial, "basada en tota la nostra experiència de diàleg in-

terreligiós i formatiu", explica Guidonet. També hi ha una proposta d'anar fer una pregunta per desenvolupar un projecte. La metodologia és constructivista: "A partir del que cadascú de nosaltres anem aportant, anirem construint", però avisa que més que respostes "es trobaran més preguntes. Sortirem amb recursos, però no hi ha receptes màgiques".

La formació, de 15 hores de durada, és bonificable i comença el 2 de novembre i finalitza el 14 de desembre.

Bernat Sellarès: “L’economia entesa en clau cristiana és fascinant”

El papa Francesc ha convocat del 19 al 21 de novembre l'esdeveniment internacional 'The Economy of Francesco', dirigit a joves economistes, emprenedors socials i agents de canvi, amb l'objectiu de fer un pacte per construir una economia més humana. Dels dos mil participants que s'esperen, uns 500 són joves coordinadors de l'esdeveniment. Porten un any treballant les propostes en dotze grups de treball. L'economista, professor i gerent de la **Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull, Bernat Sellarès**, és un d'aquests cinc-cents coordinadors. Parlem amb ell sobre l'esdeveniment i sobre economia, procés de canvi i presa de consciència.

Un Papa que no és economista però que ha decidit organitzar un esdeveniment sobre economia. Paradoxal?

The Economy of Francesco sorgeix en un moment en què es volia engegar un procés de canvi econòmic i en què determinats personatges parlen amb el Papa i li demanen una mena de **DAVOS en clau cristiana**. El Papa diu: 'Fem-ho, però que siguin els joves els que ho facin'. I en això estem. El que és Economy of Francesco no se sap, i no se sap perquè és un procés que es va

iniciar i el mateix procés és el procés de canvi i el model que vindrà. No hi ha un model predefinit o ja escrit.

Quina és l'economia que defensa el papa Francesc?

L'economia que pot tenir el papa Francesc al cap està en les encíclics que ha fet i sobretot en aquesta última, *Fratelli Tutti*. Per a mi el que és revolucionari d'això és que el Papa no intenta imposar un model econòmic, no s'intenta assessorar dels poderosos ni dels entesos en economia, sinó que es refia dels joves perquè canviïn l'economia i proposin nous models econòmics.

No és la primera vegada que el Papa parla d'economia. Ja en 2014 parla al Parlament Europeu i demana 'una Europa que no giri només entorn de l'economia'. El Papa proposa un model econòmic concret?

El model econòmic que defensa l'Església no és un model econòmic determinat. Senzillament dona les pautes espirituals perquè aquesta economia estigui al servei de la persona hu-

mana. Quan parlem de model econòmic ens posem en un terreny on l'Església, en general, no s'hi posa. Si l'Església Catòlica es mullés per un determinat sistema, diferent de l'actual, hi hauria un trencament i per tant, en clau cristiana, no seria, crec jo, defensable. Penso que les encíclics del Papa, els seus discursos, el que fan és marcar un rumb espiritual, no entra en el detall en l'àmbit econòmic. I penso que això és important. Crec que el problema que tenim actualment com a societat i fins i tot com a civilització, és que, l'economia és un fi en ell mateix quan, per definició i històricament, és un mitjà al servei d'uns altres fins. Aquesta confusió és per a mi la malaltia del nostre temps. Crec que el que fa el Papa, aquest i també els anteriors, no és tant mullar-se en quin ha de ser el model econòmic sinó senzillament mostrar el camí.

En el moment en què sorgeix 'Economy of Francesco' hi ha qui ho ha llegit com una proposta de nou sistema econòmic. Hi ha qui l'acusa, en els inicis ja ho feien i ara també, de ser un Papa comunista. Ho és?

Jo no ho crec. Penso que amb aquest projecte

d'encomanar als joves que senzillament pensin i engeguin un projecte econòmic per veure què en surt, ja ha estat un canvi. Jo ja ho he vist en el procés del meu grup mateix. Sense haver generat canvis concrets el que està generant és una presa de consciència, per a les persones que estem a dins i esperem que per a les que es puguin també assabentar del que és això, d'aquest servei que ha de prestar l'economia. L'economia en ella mateixa no és res si no es posa al servei d'una altra cosa. Més enllà de conspiracions o especulacions sobre si el Papa és comunista o no, diria que el que hi veig és una clara voluntat d'intentar generar processos de canvi però a través de la presa de consciència.

El Papa demana que aquest canvi no sigui només una opció personal de vida sinó una opció col·lectiva de món, oi?

Una de les coses boniques de l'Economy of Francesco és que estava obert a tot jove, deia el papa Francesc, creients i no creients, però de bona voluntat. Crec que és una mostra del que vol el Papa i també del que podem aconseguir. Quan tu parles d'economia amb termes

d'humanitat, voler aquest bé comú per a totes les altres persones, no és un monopoli del cristianisme o del món religiós, sinó que és una cosa que portem tots dins el cor i que volem per als altres. Ens oposem al model econòmic hegemònic neoliberal que defensa que s'arriba a aquest bé comú a partir de la cerca d'interès individual. Aquesta és la idea de l'economista Adam Smith. El que està clar, des del meu punt de vista, és que aquesta cerca personal no té per què generar un bé col·lectiu o un bé comú. És aquí on hi ha aquesta fal·làcia que neix amb la modernitat, amb Adam Smith, i quan l'economia es desenganxa de la política.

Una altra de les demandes del Papa quan diu sovint que l'economia ha d'estar al servei del poble però alhora ha de formar part d'una democràcia més sana...

Exacte. Quan l'economia passa de ser un mitjà a ser un fi, com quan l'economia es converteix en un imperatiu polític, la política s'esborrona perquè un objectiu polític és el creixement econòmic. Si l'objectiu de la política és el creixement econòmic, l'economia jeràrquicament queda per sobre de la política.

La idea establerta que el creixement econòmic genera *ipso facto* benestar?

Sí. Que el creixement econòmic sigui un objectiu per un polític és quelcom que ho donem per fet, i per un polític no hauria de ser això. Hem entès que un creixement econòmic, un augment del PIB, genera més riquesa i més benestar al país però si, per exemple, hi ha un nivell de contaminació molt alt fruit d'aquest creixement del PIB, ja hi ha un element que està restant fins i tot anys de vida a la teva població. Està clar que aquest polític té un fi equivocat. Veig una perversitat del sistema però no amb mala fe dels polítics sinó que és senzillament el triomf d'unes determinades idees econòmiques que han anat arrelant a la nostra consciència de societat. I penso que això és el que el Papa vol canviar i per això ho encomana als joves. A la Regla de Sant Benet, en el tercer capítol, es diu que es preguntí sovint al jove què pensa, ja que dels joves, afirma, venen idees que són bones, que són aire fresc.

La pandèmia de la COVID-19 ha fet ressonar conceptes com que l'economia mata, que no s'ha invertit prou en sanitat, etc'. És ara un

bon moment perquè es produeixi un canvi econòmic?

El concepte del bé comú, que sovint pot semblar molt abstracte, amb la pandèmia que vivim s'ha entès millor. El bé comú és que tothom tingui salut i que tothom tingui les mateixes possibilitats d'accedir a un sistema de salut. Això ha passat quan en l'estat d'alarma la sanitat privada va passar a gestionar-se des de mans públiques per exemple, o com quan les empreses i indústries s'havien de posar al servei de la necessitat.

I això implica nacionalitzar-ho tot?

Des del meu punt de vista no. Penso que el que s'ha de garantir és la igualtat d'oportunitats. El que hem de veure és que políticament s'ha de decidir on està el llindar mínim que s'ha de garantir a tot ciutadà.

Se us pot titllar d'utòpics als participants de la trobada?

Potser sí, però ja només pensant en aquest objectiu del Papa de crear consciència puc dir que

ja s'ha aconseguit. Potser no sorgeix cap canvi econòmic a partir de l'Economy of Francesco, però sí sé que hi ha molts joves que s'han sentit recolzats per intentar viure aquesta economia que sovint ens crea incomoditat i recels. Ens ha ajudat a fer camí junts cap a una economia més humana i més fraternal. Més enllà d'això potser no aconseguim res més però estic convençut que moltes persones, de dins i també de fora, veuran que una altra economia és possible. Potser no canviem el model econòmic però només que canviem com veu el seu treball una persona, ja és molt.

Expliqui'm algun exemple de presa de consciència que ha conegut a l'Economy of Francesco.

Per exemple la idea que hi hagi empreses que destinen per Estatuts una part dels seus beneficis a projectes socials i de desenvolupament econòmic, i nombroses altres realitats econòmiques. A les facultats d'economia ara hi ha un paradigma econòmic hegemònic que explica que les persones som maximitzadors d'utilitat, guiats pels nostres interessos personals, i que senzillament el que fan les empreses, que

són productors agregats, és maximitzar el seu benefici. L'Economy of Francesco està posant de manifest només engegar-se que el món econòmic no és només això, sinó que hi ha altres realitats.

Com va arribar vostè a l'Economy of Francesco?

En el meu cas va ser providencial. Em van entrevistar a Catalunya Cristiana per una recerca que jo havia fet i just al costat de la meua entrevista apareixia un altre article explicant l'Economy of Francesco. Em vaig assabentar just en aquell moment. Van obrir un procés de selecció, s'havia d'enviar una carta de motivació, el currículum, i un comitè decidia qui entrava i qui no. Això va ser el juliol del 2019. Al setembre ens van donar la resposta i al gener ja compràvem vols pensant en el març. Malauradament, amb la pandèmia s'ha hagut de decidir que serà en format virtual al novembre.

I la seva mentalitat ha canviat?

Jo he conegut moltíssims acadèmics, treballs i línies de recerca que jo mateix desconeixia i

que amb l'Economy of Francesco s'han posat de manifest. Des d'Itàlia s'està fent un treball fort des de fa anys amb el que diuen economia cívica, per exemple.

I aquest canvi s'ha produït ja en vostè?

Diria que es va produir molt abans. El canvi substancial es va produir abans a la meua vida perquè jo fugia d'aquesta visió economicista que en un determinat moment em va empobrir no només acadèmicament professionalment sinó també com a persona. Per això sempre parlo amb una certa gravetat de l'economia que s'està ensenyant perquè crec que mutila la persona humana. Entendre el món des d'una òptica d'interès personal empobreix molt la persona i la percepció del món. L'Economy of Francesco m'ha servit per reafirmar que el que jo sentia no era una bogeria personal i solitària sinó un moviment sencer de gent.

Torralba: "Hem de ser curosos amb la soledat imposada"

"Si un ésser humà viu permanentment sol, o és un Déu o és una bèstia" ha afirmat, parafraçant Aristòtil, **Francesc Torralba**, filòsof, teòleg i assagista, en la videoconferència organitzada de manera conjunta entre la Fundació Agrupació i la Fundació Pere Tarrés. Degut a la situació sanitària actual, l'acte s'ha celebrat de manera telemàtica i amb uns mesos de retard. Torralba ha centrat la seva exposició en la importància de detectar i tractar casos de soledat no desitjada, així com respectar i saber utilitzar la soledat desitjada.

FUNDACIÓ PERE TARRÉS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

La Fundació Joan Maragall proposa "diàleg, cristianisme, cultura" per afrontar la crisi

"Creiem que el missatge és simple i val la pena: el diàleg, com a imperatiu; la cultura, com a goig; el cristianisme, com a oferiment. Però abans de dir, ens agrada escoltar, meditar, pensar". Amb aquestes paraules, el president de la Fundació Joan Maragall (FJM), **David Jou**, ha resumit la proposta de l'entitat per afrontar els temps actuals condicionats per la pandèmia. Les ha pronunciat durant l'acte d'inauguració del curs 2020-2021 de la FJM, que ha tingut lloc el dilluns 19 d'octubre a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona.

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Tarragona inaugura el Centre Betània per a persones sense llar

Davant l'augment del sensellarisme a la ciutat de Tarragona, aquest espai, impulsat per Càritas Interparroquial de Tarragona, oferirà acompanyament integral per afavorir la recuperació i la progressiva inclusió social de les persones sense llar com ara tallers terapèutics o activitats formatives i culturals, entre d'altres. L'espai, de la Fundació Obra Pia Montserrat i cedit a Càritas, esdevé un espai nou i renovat a la ciutat que continua la missió del Centre que una veïna de la Part Alta, la **Manolita**, va iniciar fa anys per ajudar a persones en situació d'exclusió social.

ARQUEBISBAT DE TARRAGONA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

'Fratelli tutti', una veu a fer ressonar

PER EDUARD REY
PROVINCIAL DELS FRANCISCANS A CATALUNYA

L'Encíclica 'Fratelli tutti' del **Papa Francesc** ha generat polèmica, segons llegeixo en alguns mitjans. Alguns han dit que el Papa és comunista... Res de nou sota el sol: diuen que quan **Lleó XIII** va publicar la primera encíclica de temàtica social, la 'Rerum Novarum', l'any 1891, n'hi va haver que es van organitzar per pregar per la conversió del Papa. Suposo que moltes crítiques es fan a partir de lectures parcials del text. Altres potser evidencien que el Papa ha encertat precisament en les veritats incòmodes que volia posar sobre la taula.

Com a franciscà, voldria fer un aclariment. Crec que el fet que el Papa hagi pres com a inspiració

per al seu pontificat la figura de sant Francesc no en fa un Papa franciscà. Ell ve d'una altra tradició espiritual, força diferent de la franciscana, per exemple, en la manera d'entendre el govern. Una apropiació franciscana del Papa Francesc, doncs, no em sembla legítima. El mateix passa amb aquesta encíclica. Sant Francesc i el seu exemple amb el soldà d'Egipte hi són com un catalitzador, però hi ha altres fonts d'inspiració que ell cita al final de tot, especialment el beat **Charles de Foucauld** i figures situades en l'estela del **Mahatma Gandhi**, com **Martin Luther King** o **Desmond Tutu**. L'àmbit de la reflexió del Papa s'inscriu en un marc molt més global, el de la doctrina social de l'Església.

Sense ser un expert en aquest camp, jo llegeixo la **'Fratelli tutti'** en una continuïtat amb aquest fil del magisteri i la tradició eclesial. No és cap novetat, per exemple, dir que la propietat privada, sense deixar de ser una cosa positiva, és secundària respecte del bé comú. No ho és tampoc que l'Església plantegi interrogants de fons sobre les dinàmiques del liberalisme, o que es mostri en desacord amb la idea que el mercat per si sol s'autoregula i acaba generant justícia. El text inclou força cites de **Joan Pau II** i de **Benet XVI** (especialment de 'Caritas in Veritate') que subratllen aquesta continuïtat. Si hi ha catòlics que s'han escandalitzat per alguna d'aquestes afirmacions, demostren conèixer ben poc la pròpia tradició.

"Realitzar la fraternitat a partir de pobles i nacions que visquin l'amistat social" (n. 154) em sembla a mi la frase que resumeix l'aportació més pròpia del Papa en aquest document. Fraternitat universal i amistat social descriuen com dos pols, un d'obert a tota la humanitat i un altre arrelat en el lloc i la cultura d'un poble, que es necessiten i es complementen. L'accent de l'encíclica recau més en l'aspecte universal, perquè el Papa sent en el moment present que

el risc més gran és de tancament dels diferents grups i nacions, amb la consegüent exclusió dels més pobres. També voldria assenyalar l'apartat que dedica als polítics, una d'aquelles genialitats del Papa posant en contrast dos termes aparentment sense connexió quan recomana buscar més la fecunditat que l'èxit (n. 193-197). En el fons crec que és una altra versió d'aquella intuïció tan seva que "el temps és superior a l'espai", que és millor treballar per generar processos que per ocupar espais de poder.

M'incomoda una mica el capítol vuitè, sobre "les religions al servei de la fraternitat en el món". Els pocs paràgrafs dedicats a l'Església són clars, i s'agraeix que la vulgui situar també com un actor polític (que no partidista) sense conformar-se amb l'esfera privada on liberalismes i populismes la volen recloure. Però personalment hauria agraït un accent més fort en aquest sentit, perquè si no és així al final l'estat-nació acaba sent el marc de referència bàsic del discurs.

M'hauria agradat una paraula més articulada, per exemple, entorn de què aporta a la fraternitat universal que l'Església sigui sagrament

d'unitat. Igualment, després d'haver exposat un pensament ric i matisat sobre la idea de "poble", potser hauria valgut la pena treure'n algunes conclusions de cara a una Església que en el Concili Vaticà II es va definir molt especialment com a "Poble de Déu". A més, el Papa en alguns paràgrafs fa servir expressions molt genuïnament cristianes, com la paraula "Pare" aplicada a Déu, com si expressessin quelcom comú a totes les religions, cosa més aviat discutible.

'Tutti fratelli' és un text dens i extens, que sembla voler parlar de tot i adreçar-se a tothom. És una de les seves bel·leses, i també un dels seus perills, perquè en un espai obert i sense límits és on una veu es pot perdre amb més facilitat. També per això penso que hauria estat convenient aturar-se més en una paraula específica per a l'Església, ja que al final és la caixa de ressonància que ha de donar cos a la veu del Papa en el document. Crec que val la pena que ens apliquem a fer-ho i que creguem de debò que les nostres comunitats locals i la xarxa mundial que som fan ja visible aquesta amistat i aquesta fraternitat que el Papa predica.

Per la Pau i la Fraternitat en l'Esperit d'Assís amb el Papa Francesc

PER JOSEP GALLIFA
A UNIVERSITAS

Escric aquestes línies després de participar en la Trobada Internacional per la Pau en l'Esperit d'Assís que organitza anualment la Comunitat de Sant'Egidio. Ha estat la 34a edició de l'esdeveniment religiós instituït per la Comunitat a partir de l'Encontre d'Assís de 1986. Les edicions de 2001 i 2010 es van celebrar a Barcelona i la de l'any passat a Madrid. El títol d'enguany ha estat: "Ningú se salva sol. Pau i Fraternitat". Per l'emergència de la Covid-19, s'ha celebrat en una única tarda, el dimarts 20 d'octubre a Roma, a la plaça del Campidoglio, i s'ha pogut seguir en *streaming*. L'important esdeveniment d'enguany és que ha estat una trobada

amb el Papa Francesc, com ja ho havia estat en el 2016. També hi han participat altres grans i importants representants de les religions mundials.

La primera intervenció la va realitzar Andrea Riccardi, fundador de la Comunitat de Sant'Egidio. Va explicar com les comunitats religioses havien resat juntes poc abans a la tarda i que llençaven un missatge de Pau, seguint l'Esperit d'Assís. La Pau sempre és possible i un clima de diàleg s'ha instal·lat entre les religions. En la diferència les religions comparteixen una visió de Pau. La guerra és la mare de totes les

pobreses. No ens salvem sols, no d'espatlles als demés, sinó en diàleg. Les religions viuen de diàleg, ja que la oració és diàleg amb Déu -va dir Riccardi-.

El president Sergio Mattarella, President de la República Italiana, va donar la benvinguda a l'Assemblea en aquests temps que ens fan comprendre que necessitem la fraternitat i la concòrdia. Va fer una crida a la Pau en uns moments difícils per tota la humanitat. Va assenyalar el paper fonamental de les religions per promoure un desenvolupament de la igualtat de les persones i el pobles. Les religions poden ajudar al món a sortir de la desesperança, la desigualtat i el rancor. Matarrella va expressar que Roma i Itàlia estan orgulloses d'acollir aquests diàlegs per la Pau.

Van intervenir seguidament els diferents líders religiosos: Bertomeu I, Patriarca Ecumènic de Constantinoble; Haim Korsia, Rabí Cap de França; Abdelsalam Abdellatif Mohamed, Secretari General del Comitè Superior de la Fraternidad Humana de l'Islam; Shoten Minegishi, Monjo Budista Soto Zen del Japó; i Karmaljit Singh Dillon, del Comitè Nacional Sij Gurdwara

Parbandhak. Van coincidir en assenyalar les dificultats del moment present per la pandèmia i en la necessitat de construir la Fraternitat, la Pau, i la contribució que hi fan les Religions. Totes les intervencions, cadascuna amb el seu accent, van fer referència a l'Esperit d'Assís i a l'Encíclica "Fratelli Tutti" del Papa Francesc.

El Papa Francesc en la seva intervenció va expressar la seva alegria i l'agraïment a Déu per la trobada. Va assenyalar que havien resat, uns junt amb els altres, per la Pau en la trobada d'oració i diàleg per la Pau entre creients de diferents religions. La diversitat no justifica l'enemistat. Un sempre pot ser artesà de la Pau. Les religions estan al servei de la Pau i la Fraternitat, va dir el Papa Francesc. Va fer una crida a actuar amb la força afable de la Fe per posar fi als conflictes. També va demanar posar l'atenció als afectats pels conflictes: als refugiats, els nens privats infància, i a tots els que pateixen els dolors de la guerra o també els que pateixen la pandèmia pel coronavirus i la dificultat per accedir a tractaments. Va recordar que quan els deixebles l'hi van mostrar dues espases a Jesús, Ell va dir: "Prou". Prou de violència i guerra. La lliçó de la recent Pandèmia és la de ser una co-

munitat mundial que navega en una mateixa barca. El mal d'un es el de tots. Ningú se salva sol. La fraternitat ha de penetrar en tots els àmbits. Les religions no volen la guerra. Va dir el Papa al final de la seva intervenció que "amb l'ajuda de Deu és possible construir un món de Pau i així, germans i germanes, salvar-se junts".

Després hi va haver un minut de silenci en record de les víctimes de la pandèmia i de totes les guerres i la lectura de la "Crida de Pau ROMA 2020". Uns nens i nenes varen rebre la Crida de Pau en uns cistells de mans dels líders religiosos com a símbol de l'entrega d'aquest manifest a les futures generacions i també el van lliurar a les autoritats que representaven a tots els pobles.

Finalment hi va haver l'encesa del canelobre de Pau com a signe d'Esperança per part del Papa i dels líders religiosos i van signar tots la Crida de Pau. Tots els participants finalment es van intercanviar un signe de Pau. Unes coincidències emocionants en el capvespre de Roma, coincidències en els símbols, però també cada vegada més en l'Esperit.

José Manuel Casado i Luis Gerardo Vacas guanyen el XII Concurs de Relats Escrits per Gent Gran de la Fundació "la Caixa"

Cetáceos, un relat sobre l'amor i la lectura, escrit pel sevillà José Manuel Casado, de 70 anys, ha guanyat el XII Concurs de Relats Escrits per Gent Gran, organitzat per la Fundació "la Caixa" conjuntament amb Radio Nacional de España (RNE) i amb la col·laboració de *La Vanguardia*. En la categoria de Microrelats, que es va estrenar en l'edició passada, s'ha endut el premi *Hoy he visto un ángel*, escrit pel val·lisoletà Luis Gerardo Vacas, de 61 anys.

A més, en la categoria de Relats hi ha hagut un accèssit per a *En su lugar*, de la madrilenya Margarita Montes (60 anys), i en la de Microrelats l'accèssit ha estat per a *Ernestina*, de Francisca Ortiz (Vitòria, 80 anys).

Soledad Puértolas, acadèmica i escriptora; **Fernando Schwartz**, escriptor i premi Planeta; **Marc Simón**, subdirector general de la Fundació "la Caixa"; **Jesús N. Arroyo**, director corporatiu de Comunicació de la Fundació "la Caixa"; **Ana Vega Toscano**, especialista en cultura de RNE; **Miquel Molina**, director adjunt de *La Vanguardia*, i els guanyadors de l'edició del 2019 en Microrelats i Relats, **Gloria Martín** i

Ramón Llanes, respectivament, han exercit com a jurat del certamen. A més, han participat en la cerimònia, emesa en *streaming* per a tots els públics a través de la plataforma Lluçana, el director de RNE, **Ignacio Elguero**, i el director del programa *Juntos paso a paso*, de la mateixa cadena, **Juan Fernández Vegue**.

La participació de la gent gran en aquest certamen no ha deixat d'augmentar des que es va posar en

marxa el 2009, quan es van rebre 375 relats. A la dotzena edició del concurs s'han presentat un total de 2.029 relats i 929 microrelats, **xifres rècord en la història del concurs**. Les persones grans de la Comunitat de Madrid són les que més participen en el concurs, seguits de la gent gran d'Andalusia, Catalunya i la Comunitat Valenciana. A més, respecte d'edicions anteriors, aquest any ha augmentat significativament la participació de persones de 80 i de 90 anys en les dues categories.

A través d'aquest certamen, es vol impulsar la participació i el paper actiu de la gent gran en la nostra societat, fomentant l'hàbit de la lectura i l'ús de la imaginació, a més de crear espais on es puguin construir bones relacions socials, de grup, que enforteixin i generin vincles. Els relats escrits per persones grans són el reflex del coneixement acumulat amb anys d'experiències, i també de com observen la nostra història i el

nostre temps, sobretot en una situació convulsa com la pandèmia causada pel coronavirus.

El premi del concurs consisteix en un trofeu (elaborat manualment per les persones de la Fundació Autisme Mas Casadevall), l'emissió radiofònica del relat i el microrelat, i la seva publicació als webs de la Fundació "la Caixa", de RNE i del diari *La Vanguardia*. Així mateix, els

guanyadors de les dues categories seran membres del jurat del concurs el 2021.

Com a reconeixement a tots els participants, els relats finalistes es publiquen bianualment en un llibre. Aquest any, és el torn de la publicació que reuneix els relats finalistes del 2019 i 2020. Aquests llibres es fan servir per dinamitzar els tallers literaris Grans Lectors, que es duen a terme tant als centres propis de la Fundació "la Caixa" com als que hi ha un conveni amb administracions de tot Espanya. Prop de 12.000 persones grans participen anualment en aquests tallers, que promouen punts de trobada per millorar la comunicació i afavorir les relacions socials, que es desenvolupen en forma de tertúlies participatives sobre un llibre escollit especialment per la seva temàtica.

Un programa emblemàtic d'atenció a persones grans

El Programa de Gent Gran de la Fundació "la Caixa", amb més de cent anys d'història, té com a objectiu estratègic abordar els nous desafiaments que es presenten en la vellesa, amb la missió d'acompanyar les persones perquè puguin desenvolupar el seu projecte de vida, generant oportunitats per tenir una vida plena i amb sentit. D'aquesta manera, busca facilitar una nova etapa en la vellesa que valgui la pena de ser viscuda amb realisme i responsabilitat, gaudint i fent aportacions.

On són els líders?

PER RUTH GIORDANO
A DES DEL DIÀLEG

Crec que en els temps que vivim, ens és fàcil preguntar-nos on són els líders? També sé és intrínsec a l'ésser humà criticar als líders o a qualsevol altre que faci quelcom que no ens agradi o convingui. Com diria Jesús a l'evangeli de Mateu, per què et fixes en la brossa que hi ha a l'ull del teu germà, i no t'adones de la biga que portes al teu? És per això, hauríem de tenir tots una actitud més proactiva per parar i reflexionar com fem les coses i com podem millorar. És cert que, en general, trobem a faltar un lideratge ferm, capacitat i amb una gran visió.

El lideratge no implica posició, títol ni poder. Implica ajudar a alliberar el potencial de les per-

sones. Així podríem dir que uns pares tenen un bon lideratge quan ajuden a créixer i madurar als fills donant les eines necessàries per poder afrontar per ells mateixos la vida. O una directora té un bon lideratge quan cada persona del seu equip és capaç de treure el seu màxim potencial i fer equip amb els companys.

M'agradaria deixar-vos tres conceptes de quin tipus de líders crec que necessita la nostra societat:

1. Necessitem líders amb **visió**, formats i coneixedors del seu medi, però sobre tot que entenguin el lloc, les persones, les circumstàncies amb les que han de gestionar.

2. Necessitem líders amb **passió**, que creguin en el que fan, que inspirin i que ajudin a alliberar el potencial dels altres.

3. Necessitem líders que mostrin veritable **amor** per les persones, en un món on el que conta és la posició, la fama, el prestigi, el que realment pot capgirar-ho tot és la mostra d'estima i servei a els altres.

Si estàs interessat en aquest tipus de lideratge et deixo la web on pots trobar informació de la **Cimera de lideratge** que fem a Terrassa.

Els casaments catòlics s'han reduït a la meitat en cinc anys
DM, 20/10/2020 | DIARI DE GIRONA

El Poble Vell de Corbera recupera una campanya feta amb un obús
DM, 20/10/2020 | SETMANARI L'EBRE

Càritas Girona necessita nous voluntaris perquè la meitat són col·lectiu de risc
DC, 21/10/2020 | DIARI DE GIRONA

El Papa dona suport a les unions civils entre homosexuals
DC, 21/10/2020 | LA VANGUARDIA

La jutgessa d'Osca torna a rebutjar l'execució provisional de la sentència per traslladar les pintures murals de Sixena
DJ, 22/10/2020 | LA MAÑANA

Entitats de Vallvidrera demanen la intercessió del papa Francesc per evitar el desollatjament de la Casa Buenos Aires
DJ, 22/10/2020 | LA DIRECTA

Un col·legi evangèlic podria obrir les seves portes a Catalunya en els propers mesos
DJ, 22/10/2020 | PROTESTANTE DIGITAL

L'Escolania de Montserrat, 700 anys de música
DJ, 22/10/2020 | CATALUNYA RÀDIO

L'ONG sorgida d' [@epiamataro](#) Humanity Wings, fa recollida de mantes, tendes de campanya i sacs de dormir per portar a Calais, França. Consulta més info a [humanitywings.com](#)

Twitter Tweet

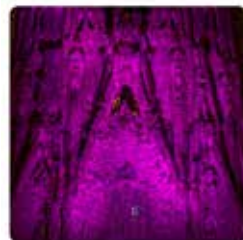

13:05 - 22 oct. 20 - Twitter for iPhone

Demà la [#SagradaFamília](#) s'il·lumina de color rosa entre les 21 i les 00 h en suport a la lluita contra el càncer de mama. [@aecc_es](#) [@aeccbcn](#) [#sacapecho](#)

Twitter Tweet

12:55 - 18 oct. 20 - Twitter Web App

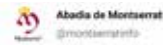
La [@Fundperetarres](#) i la [@aspacbcn](#) han signat un conveni de col·laboració per promoure l'educació en el lleure en persones amb paràlisi cerebral. L'objectiu de l'aliança és millorar el benestar i desenvolupament de la persona amb paràlisi cerebral 🙌

Twitter Tweet

Educació en el lleure en persones amb paràlisi cerebral [peretarres.org](#)

14:05 - 23 oct. 20 - Twitter Web App

Avui fa 47 anys de la mort de [#PauCasals](#). Després de les Vespres (cap a les 19.10 h), l'[#Escolania](#) cantarà la Salve i tres motets: Dolça presó, Oració a la Verge de [#Montserrat](#) i Nigra Sum. Ho podreu seguir per Montserrat TV [abadiamontserrat.cat/tv](#)

Twitter Tweet

16:26 - 22 oct. 20 - Hootsuite Inc.

Demà és el dia Internacional contra el Canvi Climàtic. A les [#EscolesFEDAC](#) treballarem per conscienciar el nostre alumnat de la necessitat de cuidar la nostra Casa Mare i els éssers que l'habituen. Creem consciències! [@EscolesXESC](#) [#EscolesVerdes](#) [#LaudatoSi](#)

Twitter Tweet

13:10 - 23 oct. 20 - Hootsuite Inc.

Avui hem recollit el premi [@solidarioOrange](#) a 'És l'Hora de l'Escape Room' de l'Obra Social Sant Joan de Déu! Una eina virtual per a la prevenció del [#ciberbullying](#) dirigida a joves, famílies i professorat. Moltes gràcies [@orange_es!](#) 🙌🇪🇸🇪🇺 [bit.ly/3nomScs](#) [#EducaSJD](#)

Twitter Tweet

1 EducaSJD CAT y 2 més

15:15 - 22 oct. 20 - Twitter Web App

Dissabte teniu l'oportunitat de fer una visita al col·legi [@MaristesMMA](#) dins del certamen [@48hOpenHouseBcn](#) 2020! Un dels edificis emblemàtics de la ciutat... amb visita guiada i amb totes les mesures de seguretat. No t'ho perdís! [48hopenhousebarcelona.org/els-edificis/m...](#) [#MaristesDespertat](#)

Twitter Tweet

9:52 - 22 oct. 20 - Twitter Web App

We presented 6 papers in the [#EmersonBlanquerna](#) Global preSummit. Building Bridges through Civic Engagement, Religious Feed, Digital Youth, Leadership

Twitter Tweet

1 Valentí Llorens y 3 més

10:19 - 23 oct. 20 - Twitter for iPhone

Arrels Sant Ignasi, entitat del nostre sector social a Lleida, ha reivindicat aquest dijous el dret a l'habitatge amb la realització d'una cadena humana a la Plaça de la Paeria de Lleida i una acció a les xarxes socials. [@arrels_stignasi](#) [ow.ly/JkG150C0uY](#)

Twitter Tweet

11:10 - 23 oct. 20 - Hootsuite Inc.

Terçer article de la sèrie sobre la LdH al Blog CPL, a partir de fragments del llibre "Liturgia de las Horas: la oración del pueblo cristiano" del bisbe Julián López, de [#León](#) [bit.ly/31yx3ln](#) via [@catreligio](#) [#LitúrgiadelesHores](#) [#Litúrgia](#) [#Església](#) [#comunitat](#) [#resar](#)

Twitter Tweet

12:09 - 22 oct. 20 - Hootsuite Inc.

[#ILDIP](#) [#JoTrioLaPau](#) La pau ha de ser la motivació darrere del nostre treball amb assal·lians per a aconseguir una societat més humana i justa. [#TuQueTries](#) [#MiraMésEnLà](#)

Twitter Tweet

18:00 - 21 oct. 20 - TweetDeck

Avui divendres celebrem que demà és Sant Antoni Maria Claret. Entre les diferents activitats la que és més llaminera és la tradicional xocolatada, que ha calgut reformular per tal d'adaptar-se a les condicions sanitàries.

Twitter Tweet

13:30 - 23 oct. 20 - Hootsuite

CATALUNYA RELIGIÓ

Resum en paper de la setmana | ISSN 2604-7012 | Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat

Direcció: Laura Mor i Iriarte. **Redacció:** Glòria Barrete, Ignasi Escudero i Jordi Llisterrí. **Edició paper:** Macià Grau. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Lucía Montobbio, Alba Sabaté. **Adreça:** Carrer dels Lledó, 11. 08002 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat
Publicitat: Paris Grau | comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Eduard Ibañez (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Carles Armengol, Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Manuel Manonelles, Anna Vilà.

AMB EL PATROCINI DE

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Amb el suport de:

